

УДК 656:658

Світлана СЕМЕНОВА

*кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування
Державного університету інфраструктури та технологій
e-mail: f430@ukr.net*

ОБЛІК ФОРМУВАННЯ ЗАРЕЄСТРОВАНОВОГО (ПАЙОВОГО) КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВАМИ РІЗНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ

У статті розглянуто особливості відображення в обліку зареєстрованого (пайового) капіталу за складовими відповідно до особливостей формування суб'єктами різних організаційно-правових форм та форм власності, резидентності засновників. Запропоновано поняття засновницького капіталу, що представляє капітал, внесений засновниками та учасниками юридичної особи у вигляді грошових коштів, матеріальних і нематеріальних активів для створення та забезпечення діяльності підприємства, у вигляді статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу або пайового капіталу. Обґрунтовано необхідність додати позабалансовий рахунок для управлінського обліку вартості чистих активів, контролю їх стану та динаміки, порівняння з обсягом засновницького капіталу.

Ключові слова: зареєстрований, статутний, пайовий, засновницький, капітал, облік, організаційно-правова форма.

Зареєстрований або статутний капітал є важливою правовою, фінансово-економічною та обліковою категорією. Поняття статутного капіталу походить від лат. *statuo* – встановлюю, вирішую, і відображає вартість, внесену засновниками у вигляді коштів, майна, інтелектуальних активів при створенні підприємства. Статутний капітал є початковим, стартовим при реєстрації господарюючого суб'єкта як юридичної особи, крім того, при будь-якій зміні його розміру, інформація про це підлягає перереєстрації в установчих документах, зокрема в Статуті. Поняття статутного капіталу як об'єкта обліку замінено на зареєстрований капітал ще у 2013 р., коли було оновлено назви субрахунків обліку та статей фінансової звітності, проте в законодавстві і науковій літературі залишається певна неузгодженість категорій: зареєстрований, статутний, пайовий, інший зареєстрований капітал.

Облік формування зареєстрованого (пайового) капіталу підприємства залежить від організаційно-правової форми господарюючого суб'єкта, форми власності, джерел та виду внесків учасників, їх резидентності. Усе це вимагає розмежування об'єктів обліку при відображенні зареєстрованого (пайо-

вого) капіталу, визначення сутності категорій, їх співвідношення, врахування вимог чинного законодавства, економічних нормативів, порядку відображення інформації в обліку і звітності, у тому числі управлінської для прийняття ефективних рішень.

Питання обліку статутного та власного капіталу господарюючих суб'єктів висвітлюються у науковій літературі, проте не системно. Зміни в обліку статутного капіталу описують В. Орлова, С. Кафка [3], порівняння особливостей обліку формування статутного капіталу АТ та ТОВ представлено О. Л. Примаченко [7], облік всього власного капіталу на підприємствах різних організаційно-правових форм висвітлюють Л. С. Стригуль, К. О. Панчеха [12], правові аспекти формування статутного капіталу розглядає С. В. Петков [4], варіанти обліку капіталу в умовах реорганізації господарських товариств порівнює Є. С. Шубенко [14], місце інформації про зареєстрований капітал в управлінській [11] та консолідованій фінансовій звітності [15] досліджує О. М. Шпирко. Відображення в обліку зареєстрованого (пайового) капіталу за складовими відповідно до особливостей формування суб'єктами різних організаційно-правових форм та форм власності, резидентності

засновників в літературі розкриті не достатньо, що потребує поглибленого дослідження. При цьому в обліку не врахована потреба у відображенні інформації про співвідношення зареєстрованого або пайового капіталу підприємства з сумою його чистих активів, що важливо для прийняття управлінських рішень та оцінки фінансового стану господарюючого суб'єкта в сучасних умовах.

Мета статті полягає у визначенні співвідношення понять статутний, зареєстрований, пайовий, інший зареєстрований капітал у відображенні в обліку формування засновницького капіталу підприємств різних організаційно-правових форм та форм власності з урахуванням вимог чинного законодавства України та інформаційних потреб для прийняття ефективних рішень.

Нормативно-правові документи використовують різні дефініції статутного капіталу. Господарський кодекс України (стаття 87 [1]) визначає статутний капітал як суму вкладів засновників та учасників господарського товариства. Закон України „Про господарські товариства” (стаття 13 [9]) розглядає статутний як складений капітал, що свідчить про певну узгодженість в нормативних документах. У статті «Зареєстрований капітал» фінансової звітності ф. № 2 наводиться зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а також пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства [2]. Тобто, як об'єкт обліку зареєстрований капітал є ширшим поняттям, ніж статутний капітал. Проте його роль і функції залишаються незмінними. Статутний капітал товариства визначає мінімальний розмір його майна, що гарантує інтереси його кредиторів та не може бути меншим розміру, встановленого законодавством (стаття 155 ЦКУ [13]). Організаційно-правова форма суб'єкта господарювання встановлює вимоги як до процедури формування статутного капіталу, так і до його мінімального розміру.

В Україні найпоширенішою формою підприємницької діяльності є господарські товариства, які створюються відповідно до Господарського кодексу України [1], Цивільного кодексу України [13] та Закону України „Про господарські товариства” [8]. Залежно

від способу утворення (заснування) та формування статутного капіталу в Україні є унітарні (один засновник) та корпоративні (два і більше засновники) підприємства. Залежно від форм власності (стаття 63 ГКУ [1]) виділяють: приватне, державне, комунальне або спільне комунальне підприємство, підприємства, що діють на основі колективної або засновані на змішаній формі власності. Якщо в статутному капіталі підприємства іноземна інвестиція становить 10% і більше, воно визнається підприємством з іноземними інвестиціями, якщо частка 100% – іноземним підприємством. Відповідно до статті 80 ГКУ, до господарських товариств належать наступні (табл. 1).

Суттєвим недоліком законодавства є те, що визначення та порядок формування зареєстрованого (пайового) капіталу підприємств регламентується різними нормативними актами, положення яких дублюються, а іноді суперечать одна одній, наприклад, в щодо розміру резервного капіталу відносно статутного. Тому на основі систематизації норм Господарського кодексу України [1], Цивільного кодексу України [13], Закону України „Про господарські товариства” [9], Закону України „Про акціонерні товариства” [8], визначено особливості формування зареєстрованого (пайового) капіталу підприємств різних організаційно-правових форм в Україні (табл. 2).

Необхідно зазначити, що ще з 2011 р. відмінено мінімальну межу статутного капіталу для ТОВ та обов'язок погашення його засновниками 50% внеску на момент держаної реєстрації. Для приватних підприємств також не передбачено мінімального розміру статутного капіталу.

Внесками до зареєстрованого (пайового) можуть бути: грошові кошти (в т.ч. в іноземній валюті), цінні папери, інше майно, майнові права (патенти, винаходи тощо). При здійсненні внесків коштами засновники відкривають рахунок спеціально для формування статутного капіталу. Грошові кошти можна вносити у готівковій та безготівковій формах. Державному реєстратору подається документ, який підтверджує внесення засновниками своїх внесків (обов'язково для АТ): платіжне доручення, квитанція, з вказаним

призначенням платежу. Формування статутного капіталу за рахунок майнових внесків здійснюється за угодою засновників [9], а якщо є частка державної чи комунальної власності оцінка внесеного майна проводиться за допомогою оцінювача. Заборонено вносити до статутного капіталу земельні ділянки сільськогосподарського призначення, бюджетні та кредитні кошти, облигації. Не допускається внесення частки шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог учасника.

Облік статутного й іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства відповідно до законодавства і установчих документів, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу ведеться на рахунку 40 „Зареєстрований (пайовий) капітал” [5]. За кредитом рахунку 40 відображається збільшення зареєстрованого і пайового капіталу, надходження внес-

ків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу, за дебетом – його зменшення, вилучення (таблиця 3).

Отже, для обліку статутного капіталу акціонерних товариств (АТ) використовується субрахунок 401 „Статутний капітал” з обов’язковим відображенням погашення 50% заборгованості акціонерів на момент державної реєстрації. Для цього передбачено субрахунок 404 „Внески до незареєстрованого статутного капіталу”, де обліковують внески, які надходять для формування статутного капіталу після його оголошення і до реєстрації відповідних змін в установчих документах. Кредитове сальдо за субрахунком 401 у новоствореного АТ має бути не менше, ніж 1250 мінімальних заробітних плат. Сума неоплаченого капіталу показується на рахунку 46 і має бути погашена внесками учасників протягом року з моменту державної реєстрації.

Таблиця 1

Види господарських товариств та відповідальність їх учасників при формуванні статутного капіталу згідно з Господарським кодексом України

Види господарських товариств	Визначення	Відповідальність учасників
Акціонерне товариство	Має статутний капітал, поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства, а акціонери несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю товариства, в межах вартості належних їм акцій	Акціонери відповідають за зобов'язаннями товариства тільки в межах належних їм акцій. У випадках, передбачених статутом, акціонери, які не повністю оплатили акції, несуть відповідальність і в межах несплаченої суми
Товариство з обмеженою відповідальністю	Має статутний капітал, розділений на частки, розмір яких визначається установчими документами	Учасники товариства несуть відповідальність в межах їх вкладів. Учасники, які не повністю внесли вклади, несуть солідарну відповідальність за його зобов'язаннями у межах вартості невнесеної частини вкладу кожного з учасників
Товариство з додатковою відповідальністю	Має статутний (складений) капітал, поділений на частки визначених установчими документами розмірів	Учасники товариства відповідають за його боргами своїми внесками до статутного (складеного) капіталу, а при недостатності цих сум – додатково належним їм майном в однаковому для всіх учасників кратному розмірі до внеску кожного учасника
Повне товариство	Товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном	
Командитне товариство	Товариство, в якому разом з одним або більше учасниками, які здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном, є один або більше учасників, відповідальність яких обмежується вкладом у майні товариства (вкладників), та які не беруть участі в діяльності товариства	

Джерело: складено на основі опрацювання [1].

Облік формування статутного капіталу ТзОВ, ТзДВ, повних, командитних товариств, державних та комунальних підприємств також відображається з використанням субрахунків 401, 404, 46, проте для таких суб'єктів немає обов'язкової вимоги вносити частину статутного капіталу до реєстрації юридичної особи, як і немає його мінімальної межі.

Слід зазначити, що субрахунок 404 кореспондує тільки з субрахунком 401, тобто відобразити внесок учасників до реєстрації інших видів суб'єктів господарювання немає можливості. Зокрема для обліку засновницького капіталу приватних підприємств передбачено окремий субрахунок 403 і замість поняття статутного капіталу застосовується „Інший зареєстрований капітал”.

Також слід звернути увагу на особливості обліку пайового капіталу, який є окремою від статутного капіталу категорією і показується за субрахунком 402 „Пайовий капітал”. До 2013 р. пайовий капітал поділявся на обов'язковий та додатковий, зараз в обліку разме-

жують подільний та неподільний, хоча у багатьох посібниках та інформаційних ресурсах міститься застарілий підхід.

Пайовий капітал утворюється у сільськогосподарських кооперативах, споживчих товариствах, колективних сільськогосподарських підприємствах, житлово-будівельних кооперативах, кредитних спілках та інших підприємствах, засновницькими документами, в яких передбачене формування такого виду капіталу, сума якого визначається загальними зборами пайовиків. Розмір пайового капіталу не реєструється у статуті кооперативу, тому зміни щодо участі пайовиків не вимагають перереєстрації статуту в органах державної влади. Отже, пайовий капітал не можна називати зареєстрованим.

Особливості обліку статутного капіталу підприємств з іноземними інвестиціями полягають у відображенні валютних розрахунків. Підприємство набуває статусу підприємства з іноземними інвестиціями з дня зарахування іноземної інвестиції на його баланс.

Таблиця 2

Особливості формування зареєстрованого (пайового) капіталу господарських товариств різної організаційно-правової форми в Україні

Критерії	Види господарських товариств				
	АТ	ТзОВ	зДВ	Повне	Командитне
1	2	3	4	5	6
Кількість учасників	Може бути створене однією особою, яка стає його єдиним учасником (при цьому для ТОВ – не більше 100 осіб)			Два і більше	
Установчі документи	Статут			Засновницький договір	
Мінімальний розмір статутного капіталу	1250 мінімальних заробітних плат (у 2017 р. 4 млн грн.)*, виходячи із ставки на момент створення АТ	Встановлюється засновником / засновниками		Встановлюється засновниками	
Капітал товариства	Розподілений на акції		Розподілений на частки		
Мінімальний розмір початкового внеску	Повна вартість придбаних акцій, до оплати 50% статутного капіталу АТ не має права здійснювати операції, не пов'язані з його заснуванням	Законодавством не передбачено і встановлюється засновником / засновниками		Встановлюється засновниками	
Строк внесення початкового внеску	До дати затвердження результатів розміщення першого випуску акцій	Встановлюється засновником / засновниками		Встановлюється засновниками	
Максимальний термін формування статутного капіталу	Протягом року з дня державної реєстрації, якщо менший строк не передбачено статутом АТ	До закінчення першого року з дня державної реєстрації			

Джерело: складено автором на основі опрацювання [1; 8; 9; 13].

* Виходячи з Закону про Державний бюджет України на 2017 р. встановлено розмір мінімальної заробітної плати у 3200 грн., тобто мінімальний розмір статутного капіталу АТ у 2017 р. становить 4 000 000 грн. Якщо у 2018р. затвердять мінімальну заробітну плату у 3723 грн., то розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації новоствореного АТ має бути не менше 4 653 750 грн.

**Облік формування зареєстрованого (пайового) капіталу підприємствами
різних організаційно-правових форм та форм власності**

№	Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
1	2	3	4
Акціонерне товариство (АТ)			
1	Внесення коштів та майна від засновників АТ до його державної реєстрації в рахунок оплати вартості придбаних акцій до дати затвердження першого випуску	10, 11, 12, 14, 16, 20, 22, 28, 30, 31, 35	404
2	В момент державної реєстрації визнано статутний капітал АТ відповідно до номінальної вартості акцій	404	401
3	Відображення емісійного доходу від перевищення ціни продажу (ринкової вартості) акцій над їх номінальною вартістю	404	421
4	Виникнення зобов'язань за укладеним з депозитарієм цінних паперів договором про обслуговування емісії акцій або з реєстратором іменних цінних паперів договору про ведення реєстру власників цінних паперів	443	685
5	Повернення внесків акціонерам у випадку, коли створення (реєстрація) АТ не відбулося	404	10, 11, 12, 14, 16, 20, 22, 28, 30, 31, 35
Товариство з обмеженою відповідальністю (ТзОВ), ТзДВ, Повне, Командитне товариство, Державне, Комунальне підприємство			
6	Внесення коштів та іншого майна до державної реєстрації підприємства	10, 11, 12, 14, 16, 20, 22, 28, 30, 31, 35	404
7	В момент державної реєстрації підприємства фіксується статутний капітал новоствореного суб'єкта господарювання в частині сплачених внесків	404	401
8	Відображено частину неоплаченого капіталу, яка має бути погашена учасниками протягом року з моменту державної реєстрації	46	401
9	Відображено кошти, внесені засновником на спеціальний банківський рахунок, який після реєстрації стає поточним	311	46
10	Внесено залишок неоплаченого капіталу коштами та іншими активами протягом року від моменту державної реєстрації	10, 11, 12, 14, 16, 20, 22, 28, 30, 31, 35	46
11	Відображено додатковий внесок учасника з метою збільшення розміру статутного (зареєстрованого) капіталу	312	404
12	Зареєстровано збільшення сформованого статутного капіталу за рахунок додаткового внеску учасника	404	401
Колективне сільськогосподарське підприємство (КСП), Фермерське господарство, Споживче товариство, Житлово-будівельний кооператив, Кредитна спілка			
13	Відображено внесення коштів для формування пайового капіталу товариства або кооперативу в розмірах пропорційно очікуваній участі	30, 31	402
14	Внесено майно для формування не розпайованого капіталу КСП між його членами в розмірах пропорційно очікуваній участі	10, 11, 12, 16	402
15	Відображено внесок майном для формування розпайованого капіталу КСП між його членами	10, 11, 12, 14, 16, 20, 22, 28	402
16	Використано прибуток поточного року для поповнення пайового капіталу КСП	443	402
17	Надходження вступних та членських внесків учасників кооперативу	30, 31	402
Приватне підприємство (ПП)			
18	В момент державної реєстрації ПП визнано інший зареєстрований капітал новоствореного суб'єкта господарювання	46	403
19	Відображено внесення коштів, майна для формування зареєстрованого капіталу ПП	10, 11, 12, 14, 16, 20, 22, 28, 30, 31, 35	46

Закінчення табл. 3

№	Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
1	2	3	4
Підприємство з прямими іноземними інвестиціями			
20	В момент державної реєстрації підприємства фіксується статутний капітал новоствореного суб'єкта господарювання	46	401
21	В момент державної реєстрації підприємства з прямими інвестиціями відображено частку іноземного інвестора в статутному капіталі (за курсом НБУ на цю дату)	46	401
22	Відображено кошти, внесені вітчизняним засновником на спеціальний банківський рахунок, який після реєстрації стає поточним	311	46
23	Внесок іноземного інвестора коштами на валютний рахунок (за офіційним курсом НБУ на дату внеску)	312	46
24	Відображено позитивну курсову різницю на дату погашення заборгованості іноземним засновником своєї частки у статутному капіталі у складі додаткового капіталу	46	423

Джерело: складено автором.

Курсові різниці, які виникають при формуванні зареєстрованого (статутного) капіталу іноземними засновниками внесками в іноземній валюті, не можна вважати доходами або витратами, оскільки вони не призводять до збільшення (зменшення) економічних вигод за звітний період, а тому їх слід відображати у складі додаткового капіталу, наприклад, за субрахунком 423 „Накопичені курсові різниці”.

У літературі можна зустріти нарахування податкового кредиту з ПДВ при внесенні майнових цінностей для формування статутного капіталу, у тому числі до державної реєстрації [7, 47], проте такі твердження не правильні оскільки такі нарахування можливі лише після реєстрації підприємства платником ПДВ (Розділ V ПКУ [6]) та наявності операцій з постачання товарів і послуг (ст. 191, 199 ПКУ). Поряд з цим, податковий кредит з ПДВ можливий тільки, якщо відбувається ввезення активу та передання як внесок до статутного капіталу і зарахування на баланс платника ПДВ (п. 198.1 ПКУ).

Для АТ необхідним є дотримання критерію переважання вартості чистих активів (розраховуються як сума всіх активів мінус зобов'язання) над сумою статутного капіталу, в іншому випадку потрібно вносити зміни до статуту і перереєструвати зменшення статутного капіталу з урахуванням дотримання вимог його мінімальної межі для АТ. Якщо вартість чистих активів товариства стає меншою від мінімального розміру стату-

тного капіталу, встановленого законом, товариство підлягає ліквідації. Проте у фінансовій звітності немає окремого рядка для відображення вартості чистих активів, навіть у примітках до річної звітності [10]. Тому пропонується доповнити Інструкцію про застосування плану рахунків [5] позабалансовим рахунком 010 „Вартість чистих активів” для ефективного моніторингу за фінансовим станом компанії.

Також поняття статутного капіталу тісно пов'язане зі створенням резервного капіталу підприємства. Проте слід вказати на наявні розбіжності у визначенні резервного капіталу, розмір якого повинен бути не меншим за 25% статутного капіталу – стаття 13 Закону України „Про господарські товариства” [9], 15% статутного капіталу – п.4 статті 87 ГКУ [1]. Спільним між названими документами є вимога щорічного відрахування до резервного капіталу не менше 5% отриманого чистого прибутку. Таким чином, необхідно доопрацювати нормативно-правову базу щодо порядку формування власного капіталу та узгодити поняття «статутний капітал», що використовується в господарському законодавстві, та «зареєстрований (пайовий) капітал» як об'єкт обліку і звітності.

Встановлено, що з позиції обліку зареєстрований капітал є ширшим поняттям, ніж статутний капітал господарських товариств, оскільки він включає також інший зареєстрований капітал приватних підприємств. Окремо

виділяють пайовий капітал, який у сільськогосподарських кооперативах складається з розпайованих та не розпайованих внесків учасників. У правознавстві домінує саме статутний капітал, який ототожнюють з іншими видами засновницького капіталу. Тому запропоновано ввести узагальнене поняття: „засновницький капітал” – це капітал, внесений засновниками та учасниками юридичної особи у вигляді грошових коштів, матеріальних і нематеріальних активів для створення та забезпечення діяльності підприємства, у вигляді статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу або пайового капіталу. Назва запропонованої дефініції вказує на особу засновника, що здійснює вне-

сок під час створення підприємства, та учасника, який долучається до поповнення засновницького капіталу вже в процесі діяльності. Обґрунтовано необхідність додати позабалансовий рахунок 010 „Вартість чистих активів” для управлінського обліку вартості чистих активів, контролю їх стану та динаміки, порівняння з обсягом засновницького капіталу.

Перспективами подальших досліджень є визначення форм управлінської звітності за складовими засновницького капіталу, оцінка співвідношення його обсягу з вартістю чистих активів підприємства, доповнення приміток до річної фінансової звітності щодо такої інформації.

Список використаних джерел

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436.
2. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності”: Положення Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73.
3. Орлова В. Критичний аналіз змін в обліку статутного капіталу / В. Орлова, С. Кафка // Економіст. — 2014. — № 2. — С. 51—53.
4. Петков С. В. Теорія адміністративного права: навч. посібн. / С. В. Петков. — К.: КНТ, 2014. — 302 с.
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291.
6. Податковий кодекс України: Закон України від 12.02.2010 р. № 2755-VI.
7. Примаченко О. Л. Науково-практичний аспект організації обліку формування статутного капіталу господарських товариств / О. Л. Примаченко // Молодий вчений. — 2015. — № 1(2). — С. 45—49.
8. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514.
9. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII.
10. Про примітки до річної фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.2000р. № 302.
11. Семенова С. М. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством / С. М. Семенова, О. М. Шпирко // International scientific and practical Congress „Lawyers and Economists”. The Scientific Association of Economists and Lawyers „Fundacio”, December, 5th, 2014, Zagreb (Croatia). — Regus Zagreb Grand Center, 2 Hektoroviceva, 2014, 163 p. — P. 11—17.
12. Стригуль Л. С. Особливості формування та обліку власного капіталу на підприємствах різних організаційно-правових форм / Л. С. Стригуль, К. О. Панчева // Вісник Національного технічного університету “ХПІ”. — 2014. — № 65. — С. 12—17.
13. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435.
14. Шубенко Є. С. Організація обліку власного капіталу в умовах реорганізації господарських товариств / Є. С. Шубенко // Незалежний аудитор. — 2016. — № 15. — С. 69—78.
15. Шпирко О. М. Консолідація фінансової звітності українських підприємств в сучасних умовах / О. М. Шпирко // Економічні перспективи підприємництва в Україні: тези доповідей Всеукраїнської інтернет-конференції 27–28 жовтня 2016 р. — Ірпінь: УДФСУ, 2016. — С. 496—499.

References

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), *Gospodarskyi Kodeks Ukrayiny* (Accessed 16 January 2003).
2. The Ministry of Finance of Ukraine (2013), *Natsionalne Polozhennja (standart) buhgalterskogo obliku 1 „Zagalni vymogy do finansovoyi zvitnosti”* (Accessed 07 February 2013).
3. Orlova, V., Kafka, S. (2014), „Krytychnyi analiz zmin v obliku statutnogo kapitalu”, *Ekonomist*, vol. 2, pp. 51-53.
4. Petkov, S. (2014), *Teoriya administratyvnoho prava: navch. posibn.*, KNT, Kyiv, 302 p.
5. The Ministry of Finance of Ukraine (1999), *Plan rakhunkiv buhgalterskogo obliku aktyviv, kapitalu, zobov'язan i gospodarskykh operacij pidpryemstv i organizacij ta Instruktciya pro yogo zastosuvannya* (Accessed 30 November 1999).
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), *Podatkovi kodeks Ukrayiny* (Accessed 12 February 2010).
7. Prymachenko, O. (2015), „Naukovo-praktychnyi aspekt organizatsiyi obliku formuvannya statutnogo kapitalu gospodarskykh tovarystv”, *Molodyi vchenyi*, vol. 1(2), pp. 45-49.
8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2008), *Pro akcionerni tovarystva* (Accessed 17 September 2008).
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), *Pro gospodarski tovarystva* (Accessed 19 September 1991).
10. The Ministry of Finance of Ukraine (2000), *Pro pryimky do richnoyi finansovoyi zvitnosti* (Accessed 29 November 2000).
11. Semenova, S., Shpyrko, O. (2014), „Zbalansovana systema pokaznykiv u formuvanni oblikovo-analitychnogo zabezpechennya upravlinnya pidpryemstvom”, *International scientific and practical Congress „Lawyers and Economists”*. The Scientific Association of Economists and Lawyers „Fundacio”, December, 5th, 2014, Zagreb (Croatia). — Regus Zagreb Grand Center, 2 Hektoroviceva, 163 p. — P. 11—17.

12. Strygul, L. (2014), „Osoblyvosti formuvannya ta obliku vlasnogo kapitalu na pidpryyemstvakh riznykh organizatsiino-pravovykh form”, *Visnyk Natsionalnogo tekhnichnogo universytetu „KhPI”*, vol. 65, pp. 12-17.
13. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), *Cyvilnyi kodeks Ukrainy* (Accessed 16 January 2003).
14. Shubenko, Ye. (2016), „Organizatsiya obliku vlasnogo kapitalu v umovakh reorganizatsiyi gospodarskykh tovarystv”, *Nezalezhnyi audytor*, vol. 15, pp. 69-78.
15. Shpyrko, O. (2016), „Konsolidatsiya finansovoyi zvitnosti ukraiyinskykh pidpryyemstv v suchasnykh umovakh”, *Ekonomichni perspektyvy pidpryyemnytstva v Ukraini : tezy dopovidei Vseukraiyinskoyi internet-konferentsiyi 27-28 October 2016*, Irpin : USFSU, pp.496-499.

Семенова С. Н. Учет формирования зарегистрированного (паевого) капитала предприятиями различных организационно-правовых форм

В статье рассмотрены особенности отражения в учете формирования зарегистрированного (паевого) капитала по его составляющим в соответствии с особенностями различных организационно-правовых форм предприятий и форм собственности, резидентности учредителей. Предложено внедрить понятие учредительного капитала, который представляет собой капитал, внесенный учредителями и участниками юридического лица в виде денежных средств, материальных и нематериальных активов для создания и обеспечения деятельности предприятия, в виде уставного капитала, другого зарегистрированного капитала или паевого капитала. Обоснована необходимость добавить внебалансовый счет 010 для управленческого учета стоимости чистых активов, контроля их состояния и динамики, сравнение с объемом учредительного капитала.

Ключевые слова: зарегистрированный, уставной, пaeвой, учредительный, капитал, учет, организационно-правовая форма.

Semenova S. Accounting for the formation of registered (share) capital by enterprises of various organizational and legal forms

The article deals with the features of reflection in the accounting of registered (share) capital in terms of components in accordance with the peculiarities of the formation of subjects of various organizational and legal forms and forms of ownership, residence of founders. It is established that from the standpoint of accounting, registered capital is a broader notion than the authorized capital of economic partnerships, since it also includes other registered capital of private enterprises.

To account for the authorized capital of joint-stock companies, a sub-account 401 "Authorized Capital" is used with obligatory repayment of 50% of the debt of shareholders at the time of state registration. For this, a sub-account 404 "Contributions to unregistered authorized capital" is provided. The credit balance under the sub-account 401 of the newly created joint-stock company must be not less than 1250 minimum wages. The amount of unpaid capital is shown in the account 46 and must be paid by the participants during the year from the moment of the state registration. Accounting for the formation of the authorized capital of limited liability companies is reflected in the accounts 401, 404, 46, but there is no requirement to contribute part of the authorized capital to the registration of a legal entity, as there is no its minimum limit. To account for the constituent capital of private enterprises, sub-account 403 "Other registered capital" is provided. Separate share capital, which in agricultural cooperatives consists of dividends and indivisible contributions of participants, which is recorded in the account 402 "Equity Capital".

The concept of constituent capital representing capital introduced by the founders and participants of a legal entity in the form of cash, tangible and intangible assets for the creation and maintenance of an enterprise, in the form of authorized capital, other registered capital or share capital, is proposed. The necessity to add an off-balance sheet account for management accounting of net asset value, control over their condition and dynamics, and comparison with the volume of the constituent capital is substantiated.

Keywords: registered, statutory, unitary, constituent, capital, accounting, organizational and legal form.

Стаття надійшла до редколегії 01.12.2017